

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudců JUDr. Hany Pipkové a JUDr. Marcely Rouskové v právní věci žalobkyně: **K. M.**, zastoupena JUDr. Pavlem Čížkovským, advokátem v Praze 1, Václavské nám. 18, **za účasti: 1) České dráhy a.s.**, se sídlem Praha 1, nábr. L. Svobody 1222, **2) Správa železniční dopravní cesty**, státní organizace, se sídlem Praha 8, Prvního pluku 367/5, proti žalovanému: **Magistrát hl. m. Prahy**, se sídlem Praha 1, Jungmannova 29, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. S-MHMP 193426/2006/OST/Pt ze dne 8. 12. 2006,

T a k t o:

- I. **Rozhodnutí Magistrátu hl. m. Prahy, č. j. S-MHMP 193426/2006/OST/Pt, ze dne 8. 12. 2006, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. **Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 26.634 Kč k rukám zástupce JUDr. Pavla Čížkovského, advokáta, a to do třiceti dnů od právní moci rozsudku.**

O d ů v o d n ě n í:

Žalobkyně se žalobou podanou dne 2. 2. 2007 domáhala zrušení rozhodnutí Magistrátu hl. m. Prahy č. j. S-MHMP 193426/2006/OST/Pt ze dne 8. 12. 2006, kterým bylo jako opožděné zamítnuto její odvolání proti rozhodnutí ONV, Odbor výstavby, v Praze 10 č. j. Výst-6447-330-A-10-1961 ze dne 16. 10. 1961, kterým dle ustanovení § 18 a násl. zákona č. 87/1958 Sb., o stavebním řádu, a § 43 a násl. vyhlášky č. 144/1959 Ú.l., kterou se provádí zákon o stavebním řádu, vyvlastnil manželům B. a B. T. pozemky č. kat. 2401 a 2402 s domem č. p. 2047 zapsaných ve vložce č. 401 pozemkové knihy pro kat. území Záběhlce, a to v prospěch Čsl. státu zastoupeného ČSD – Železniční a stavební správou Praha 1, za účelem realizace stavby železniční spojovací trati Radotín – Vršovice za poskytnutí náhrady spočívající v rodinném půldomku z investiční výstavby ČSD v Praze 4, Na lánech č. p. 589 včetně pozemků č. parc. 1933/9 a 1833/8 v k. ú. Michle.

Žalobkyně podala dne 27. 4. 2006 odvolání proti rozhodnutí ONV, Odbor výstavby, v Praze 10 č. j. Výst-6447-330-A-10-1961 ze dne 16. 10. 1961, které bylo zamítnuto rozhodnutím žalovaného ze dne 8. 12. 2006 jako opožděné. Žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí mj. uvedl, že v případě paní B. T. nebylo převzetí rozhodnutí prokázáno; tuto skutečnost konstatoval i Obvodní soud pro Prahu 1 v rozsudku č. j. 24 C 41/2003-18, kde zároveň konstatoval, že předmětné rozhodnutí o vyvlastnění tak nenabývalo právní moci. Vzhledem k postavení paní K. M., jakožto právního nástupce paní B. T., u níž nebylo prokázáno převzetí napadeného rozhodnutí, lze považovat její odvolání za přípustné.

Po konstatování přípustnosti odvolání se žalovaný zabýval jeho včasností a zdůvodnil, proč podané odvolání nepovažuje za včasné. Podle právního předpisu vztahujícího se na předmětné vyvlastňovací řízení, tj. vládního nařízení č. 91/1960Sb., o správním řízení, bylo možno podat odvolání ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. Ze spisového materiálu vyplývá, že žalobkyně se musela o vydání rozhodnutí a řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování dozvědět daleko dříve, nejpozději však oznámením rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 č. j. 24 C 41/2003-18, v němž byl obsah rozhodnutí podrobně probírán, a který byl doručen jejímu právnímu zástupce dne 26. 7. 2004. Nejpozději tedy k tomuto datu byla žalobkyně s obsahem rozhodnutí seznámena, nicméně podala odvolání až téměř o dva roky později.

Žalovaný dále uvedl, že žalobkyně se považuje za právního nástupce obou svých rodičů jako vlastníků nemovitostí, jež byly předmětem vyvlastnění, musela být od okamžiku, kdy do tohoto postavení vstoupila, seznámena s právním stavem těchto nemovitostí, tedy i s předmětným rozhodnutím o vyvlastnění, na základě kterého potom uplatňovala restituční nároky. V patnácti denní lhůtě ode dne oznámení rozhodnutí stanovené jak citovaným vládním nařízením, tak i zákonem č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších právních předpisů, účinným v době vydání zmíněného rozsudku, odvolání nepodala, až doposud neuplatnila žádný opravný prostředek. S ohledem na tuto skutečnost nebylo lze dle žalovaného považovat v žádném případě podané odvolání za včasné.

Žalobkyně ve svém podání namítala, že lhůta k podání opravných prostředků u rozhodnutí, která je třeba doručit, nemůže začít běžet dříve, než ode dne doručení rozhodnutí příslušnému účastníku řízení. To platí i v případě, že se účastník řízení z doslechu či jiným nahodilým způsobem o existenci takového rozhodnutí dozví. Dnem doručení rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 č. j. 24 C 41/2003-18 se jistě mohla o existenci napadeného rozhodnutí dozvědět, avšak nemohla znát jeho přesný obsah, neboť ve spise je založena úředně ověřená kopie pouze konceptu tohoto rozhodnutí, nikoliv stejnopisu, který měl být paní B. T. doručen. Ostatně ani žalovaný netvrdil, že by rozhodnutí bylo doručeno.

Žalobkyně ve svém podání namítala, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v rozporu se zákonem, neboť prvostupňové rozhodnutí je rozhodnutí vyvlastňovací z důvodu veřejného zájmu, a proto je přezkoumatelné v řízení podle soudního řádu správního. Nicméně podle stávajícího právního řádu jsou přezkoumatelná rozhodnutí o vyvlastnění podle soudního řádu správní teprve od nabytí účinnosti zákona č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění). Napadené rozhodnutí bylo vydáno za jiné právní úpravy.

V daném případě ONV, Odbor výstavby, v Praze 10 napadeným rozhodnutím rozhodl o vyvlastnění pozemků č. kat. 2401 a 2402 s domem č. p. 2047 zapsaných ve vložce č. 401 pozemkové knihy pro kat. území Záběhlce za poskytnutí náhrady spočívající v rodinném půldomku z investiční výstavby ČSD v Praze 4, Na lánech č. p. 589 včetně pozemků č. parc. 1933/9 a 1833/8 v k. ú. Michle, tedy nikoli o právu veřejném subjektivním, ale o právu soukromém.

Žalovaný správní orgán ve svém vyjádření ze dne 2. 5. 2007 navrhl žalobu zamítnout jako nedůvodnou a odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí.

Městský soud v Praze ve věci nařídil jednání, která se konala dne 3. 6. 2008 a 26. 3. 2013, při nichž účastníci řízení, resp. jejich zástupci setrvali na svých dřívějších písemných vyjádřeních.

Městský soud v Praze posoudil věc takto:

Městský soud v Praze posoudil napadené rozhodnutí podle § 75 soudního řádu správního, a to v mezích žalobcem uplatněných žalobních bodů, jakož i řízení, které mu předcházelo, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto nejprve usnesení č. j. 8 Ca 55/2007-66 ze dne 3. června 2008 žalobu odmítnul.

Nicméně žalobkyně napadla uvedené usnesení kasační stížností, které Nejvyšší správní soud vyhověl svým rozsudkem č. j. 5 As 93/2008-93 ze dne 28. ledna 2009 a napadené usnesení č. j. 8 Ca 55/2007-66 ze dne 3. června 2008 zrušil.

Nejvyšší správní soud odkázal na judikaturu zvláštního senátu, reflektující již právní úpravu, k níž došlo po 1. 1. 2007, např. usnesením č. j. Konf 22/2006-8 a č. j. Konf 34/2007-15, podle níž soudům ve správním soudnictví nepřísluší přezkoumávat, zda rozhodnutí o vyvlastnění předmětných pozemků bylo či nebylo v souladu se zákonem, tj. věcnou správnost takového rozhodnutí. V této otázce nelze než souhlasit s odůvodněním, které uvedl Městský soud v Praze.

Následně Městský soud v Praze rozsudkem č. j. 8 Ca 55/2007-101 ze dne 5. května 2009 ve znění usnesení č. j. 8 Ca 55/2007-120 ze dne 28. května 2008 žalobu zamítnul.

Nejvyšší správní soud svým rozsudkem č. j. 5 As 67/2009-157 ze dne 22. července 2010 kasační stížnost žalobkyně rovněž zamítnul.

Nicméně Ústavní soud nálezem I. ÚS 3138/10 ze dne 7. prosince 2011 vyhověl ústavní stížnosti žalobkyně a rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 67/2009-157 ze dne 22. července 2010 zrušil.

Následně Nejvyšší správní soud svým rozsudkem č. j. 5 A 67/2009-189 ze dne 6. ledna 2012 zrušil rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 8 Ca 55/2007-101 ze dne 5. května 2009 ve znění usnesení č. j. 8 Ca 55/2007-120 ze dne 28. května 2008.

Podle § 14 odst. 1 vládního nařízení č. 91/1960 Sb. bylo třeba rozhodnutí doručit do vlastních rukou adresátových. Ze správního spisu z konceptu rozhodnutí ONV, Odbor výstavby, v Praze 10 č. j. Výst-6447-330-A-10-1961 ze dne 16. 10. 1961 je zřejmé, že adresáti byli sice dva B. T. a B. T., nicméně jim bylo doručováno ve společné obálce a tak je doručení prokázáno pouze v případě adresáta B. T., který doručenkou podepsal. V případě druhé adresátky B. T. není doručení prokázáno.

V inkriminované věci není sporu o tom, že příslušný správní spis obsahuje pouze koncept rozhodnutí ONV, Odbor výstavby, v Praze 10 č. j. Výst-6447-330-A-10-1961 ze dne 16. 10. 1961, a že originál tohoto rozhodnutí byl doručen do vlastních rukou pouze adresátu B. T., ač na konceptu rozhodnutí jako adresátka byla současně označena B. T. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobkyně dne 27. 4. 2006 podala proti uvedenému rozhodnutí.

Z pravomocného rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 10 č. j. 24 C 41/2003-108 ze dne 18. června 2004, který byl doručen právnímu zástupci žalobkyně dne 26. 7. 2004, vzal Městský soud v Praze za prokázaný závěr, že citované rozhodnutí ze dne 16. 10. 1961 o vyvlastnění manželů T. nenabylo právní moci právě z důvodu, že doručení druhé adresátce B. T. nebylo prokázáno, a současně musel přisvědčit tvrzení žalovaného z napadeného rozhodnutí, že žalobkyně nejpozději ode dne 26. 7. 2004 věděla, že citované rozhodnutí ze dne 16. 10. 1961 není pravomocné, a že tedy jako právní nástupkyně B. T. a B. T. má právo k uplatnění řádného opravného prostředku, když v řízení s více účastníky se účinky oznámení rozhodnutí a v důsledku toho i začátek běhu lhůty pro podání odvolání posuzují u každého jednotlivého účastníka řízení zvlášť. Tedy má právo k uplatnění řádného opravného prostředku po B. T.

Pokud žalobkyně namítala, že jí nebylo citované rozhodnutí ze dne 16. 10. 1961 doručeno do vlastních rukou, věděla současně, že příslušný správní spis obsahuje pouze koncept tohoto rozhodnutí, a že tedy doručení identického textu s originálem rozhodnutí není možné.

Podle § 54 zákona č. 71/1967 Sb., v projednávaném období platného, odvolání se podává u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal (odst. 1). Odvolání je třeba podat ve lhůtě 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí, nestanoví-li jinou lhůtu zvláštní právní předpis (odst. 2). Pokud účastník řízení v důsledku nesprávného poučení nebo proto, že nebyl poučen vůbec, podal opravný prostředek po lhůtě, má se za to, že jej podal včas, jestliže tak učinil nejpozději do tří měsíců ode dne oznámení rozhodnutí (odst. 3).

Žalobkyni nejpozději dne 26. 7. 2004 byl rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 oznámen obsah citovaného rozhodnutí ze dne 16. 10. 1961 s tím, že doručení druhé adresátce B. T. nebylo prokázáno, a že tedy není pravomocné. Žalobkyně mohla vědět, že podle § 54 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb. je odvolání třeba podat ve lhůtě 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí, nestanoví-li jinou lhůtu zvláštní právní předpis; a že podle § 54 odst. 3 téhož zákona pokud účastník řízení v důsledku nesprávného poučení nebo proto, že nebyl poučen vůbec, podal opravný prostředek po lhůtě, má se za to, že jej podal včas, jestliže tak učinil nejpozději do tří měsíců ode dne oznámení rozhodnutí.

Začátek běhu lhůty pro podání odvolání vázal tehdy platný zákon na den oznámení rozhodnutí. Žalobkyni doručeno sice nebylo a ani být ze shora uvedených důvodů nemohlo být doručeno, nicméně jí byl rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 č. j. 24 C 41/2003-108 ze dne 18. června 2004 oznámen obsah citovaného rozhodnutí ze dne 16. 10. 1691 a byla poučena o tom, že dosud nenabylo právní moci. S ohledem na ustanovení § 54 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb. je nutno považovat za zákonnou lhůtu podání odvolání lhůtu v trvání tří měsíců. Žalobkyně však podala až dne 27. 4. 2006, tedy po uplynutí tříměsíční lhůty ode dne oznámení rozhodnutí, tedy opožděně.

Z odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaného je zřejmé, proč správní orgán považuje námitky účastníka za nedůvodné, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje žalobkyní tvrzené skutečnosti za nerozhodné, nesprávné nebo jinými provedenými důkazy za vyvrácené.

Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku č. j. 5 A 67/2009-189 odkázal na nálezný Ústavního soudu I. ÚS 3138/10, podle něhož „v inkriminované právní věci však bylo jednoznačně ve stěžovatelskou vyvolaném soudním řízení konstatováno (rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 18. 6. 2004, č. j. 24 C 41/2003–108), že vyvlastňovací rozhodnutí nikdy právní moci nenabylo, a to z důvodu jeho nedoručení právní předchůdkyni stěžovatelky. Vzhledem ke skutečnosti, že stěžovatelka byla v okamžiku doručení tohoto rozsudku jedinou účastnicí řízení, které by mělo být vyvlastňovací rozhodnutí jako právní nástupkyni její zemřelé matky doručováno, není zde dán žádný časový moment (jakým by mohlo být např. doručení rozhodnutí ostatním účastníkům řízení), od něhož by bylo možno odvodit nabytí právní moci rozhodnutí a současně tedy počátek běhu lhůty pro podání odvolání stěžovatelkou.

Za této situace, kdy není dán žádný okruh ostatních účastníků řízení, jejichž práva by byla předmětným rozhodnutím dotčena a bylo by jim tedy třeba poskytnout ochranu „zachováním“ právní moci rozhodnutí i přes absenci řádného doručení jednoho z jeho adresátů, nelze odvíjet počátek běhu lhůty pro podání odvolání od okamžiku, kdy se vyvlastňovací rozhodnutí dostalo do právní sféry stěžovatelky. Jinými slovy, pokud stěžovatelka podala odvolání za situace, kdy nebylo jí, ani její právní předchůdkyni vyvlastňovací rozhodnutí řádně doručeno, nelze pohlížet na jí podané odvolání proti tomuto rozhodnutí jako na opožděné.

Ústavní soud v této souvislosti, jakkoliv si uvědomuje možnou komplikovanost řízení přezkoumávající rozhodnutí vydané před více než padesáti lety, zdůrazňuje, že restitučními zákony se demokratický právní stát snaží alespoň částečně zmírnit následky minulých majetkových křivd, přičemž státní orgány jsou povinny postupovat podle příslušného restitučního zákona v souladu se zákonnými zájmy osob, jejichž újma, způsobená za totalitního komunistického režimu, má být alespoň částečně kompenzována. Ústavní soud považuje za samozřejmé a určující pro nalézání práva, že vždy je nezbytné vycházet z individuálních rozměrů každého jednotlivého případu, které jsou založeny na zjištěných skutkových okolnostech. Mnohé případy a jejich specifické okolnosti mohou být - jako v dané věci - značně komplikované a netypické; to však nevyvazuje obecné soudy z povinnosti udělat vše pro spravedlivé řešení, jakkoliv se to může jevit složité. Obecné soudy rozhodující v daném případě se však podle přesvědčení Ústavního soudu s veškerými specifiky charakterizujícími daný případ naznačeným způsobem dostatečně nevypořádaly.“

V intencích závěrů, k nimž dospěl Ústavní soud, nelze tedy odvolání stěžovatelky považovat za opožděně podané. Nejvyššímu správnímu soudu, který je vázán v dané věci právní názorem Ústavního soudu, proto nezbylo, než rozsudek Městského soudu v Praze zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení; v něm je městský soud vázán právním názorem výše vysloveným.

Městský soud v Praze byl při svém rozhodování v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným Ústavním soudem a posléze Nejvyšším správním soudem (§ 110 odst. 3 soudního řádu správního), a proto ve věci rozhodl tak, že žalobou napadené rozhodnutí žalovaného správního orgánu podle ust. § 78 odst. 1 soudního řádu správního zrušil.

Rozhodnutí o náhradě nákladů řízení soud opřel o ustanovení § 60 odst. 1 soudního řádu správního, když žalobce měl ve věci plný úspěch. Výši náhrady potom určil podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., (advokátní tarif) a to tak, že 8.000 Kč činily náklady na uhrazení soudních poplatků, dále náklady právního zastoupení za pět úkonů právní pomoci podle § 9 odst. 3 a 2.100 Kč, tj. převzetí a příprava zastoupení, písemné podání žaloby, účast při jednání, 2x podání kasační stížnosti, a za jeden úkon - účast při jednání, podle právní úpravy platné od 1. 1. 2013 a 3.100 Kč a 6x režijní paušál podle § 13 odst. 3 a 300 Kč, tedy celkem 26.634 Kč včetně DPH ve výši 21 %.

P o u č e n í:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 26. března 2013

JUDr. Slavomír Novák, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Marcela Brabcová